

I skyggen af et helt samfunds angst for sig selv (Fra naturtilstand til civilisation og tilbage igen)

Politiets efterretningstjeneste, PET, har ifølge den netop offentliggjorte kommissionsrapport med hjemmel i et notat af d. 14/9 1968 kunnet registrere og følge personer uden anden begrundelse end deres i øvrigt lovlige politiske virke. Notatet har været til ”internt brug”, hvor det politiske system ”eksternt” har hævdet, at der herskede andre retningslinier for tjenestens virke.

Allerede 14 dage efter den 14 september 1968 fremlagde Hilmar Baunsgaard, den daværende statsminister, den officielle retningslinie for PET’s virke, som man lige siden fra politisk side har hævdet var gældende. Her fremhæves det højtideligt og i strid med sandheden, at danskere ikke kan registreres alene for deres lovlige politiske virke.

Danskerne er systematisk og i strid med det politiske systems officielle retningslinier blevet registreret, intimideret og mistænkeliggjort. Og kommissionen frikender PET for at have gjort noget ulovligt, netop med henvisning til notatet af d. 14/9 1968.

Rapporten afslører ikke den virkelige indbyrdes forståelse mellem PET og skiftende regeringer. Man aner ikke hvilken funktion de officielt benægtede registreringer og efterretningstjenestens arbejde har haft i forbindelse med den herskende odens magtstrategi.

Historisk set har magtens centre altid kunnet se fordel i at lade det, den opfatter som en trussel mod sig selv, fremtræde som noget, der også truer almenheden. På den måde har man kunnet skabe bredere opbagning bag bekæmpelsen af magtens trussel. Og de har altid bestræbt sig på at legitimere sig selv sammen med de midler, de forsvarer sig med. Problemet, for det politiske system i Danmark, er, at efterretningstjenesten er blevet identificeret og afsløret som kontraproduktiv i forhold til de officielle idealer om demokrati og frihed, og at det politiske system fremstår som inficeret med efterretningstjenestens illegitime praksis.

Befolkningen har ingen viden om, hvor stor andel skiftende regeringer har i PET’s intimidering af op mod 300 000 borgere. Det eneste, man ved, er, at det herskende politiske system officielt har benægtet sit kendskab til PET’s praksis, selv om kommissionen frikender efterretningstjenesten netop med henvisning til notatet af 14 september 1968, der handler om, at det politiske system har lovliggjort den.

Vi kan ikke vide om efterretningstjenesten stadig intimiderer den herskende ordens politiske modstandere, om PET stiller materiale og vurderinger om legitime og lovlige politiske modstandere til rådighed for regeringen og dens samarbejdsparter. Vi ved ikke om skiftende regeringer bruger efterretningstjenesterne til helt arbitrært at forfølge snævert partikulære interesser af magtlogisk art.

Mistanken, om at PET står et sted imellem det at være en stat i staten eller det politiske systems illegitime forlængelse, er velbegrundet. Det politiske system har ikke givet kommissionen det mandat, der kunne have fjernet grundlaget for den. Og alene det burde være et kæmpe problem for det politiske system fordi det er en bombe under statsmagtens legitimitet.

Det moderne samfund er på mange måder sin egen største trussel, og har grund til at være bange for sin egen skygge. De kriterier for succes, som forfølges, styrer på mange måder det moderne samfund i retning af noget, der kan blive en form for performativ selvnegering. Det har i den grad

grund til at være bange for sig selv. Miljø- og klimaproblemerne afslører, at livet i samfundet underminerer sit naturlige grundlag. De økonomiske bestræbelser på at afskaffe mangelen fører til mangel, finanskriser, økonomiske kriser, økologisk krise osv.

Det moderne samfunds rationalitet svigter over for den angst, det har ved sig selv og de selvskabte problemer. En af reaktionerne består i at mistænkeliggøre de mennesker, der påpeger de risici, samfundet selv skaber og lever med.

Motivet for og de psykosociale mekanismer bag mistænkeliggørelsen af dem, der står i skyggen af det moderne samfund, og siger at dette samfund er sin egen største trussel, er til at se, og der er begrundet mistanke om, at dem, der står i samfundets skygge og beskriver samfundet som sin egen trussel, vil blive intimideret, mistænkeliggjort og registreret af efterretningstjenesterne ud fra kriterier, som den herskende orden skaber arbitrært til eget brug og helt uden om, hvad den beskriver officielt til eksternt brug. For det politiske system har løjet og er sikkert parat til at lyve igen, for at dække over sit misbrug af efterretningstjenesten i sin magtudøvelse.

Regeringen kan som del af en uheldig alliance med efterretningstjenesten, statsapparatet ikke se, at der skulle være noget at komme efter. Den er på den måde selve problemet - det partikulære, der dækker over sine metoder med henvisning til forsvaret for de almene interesser og nødvendigheden af at holde PET's arbejdsmetoder hemmelige, hvor ingen ved hvor meget disse institutioner alene tjener politikernes partikulære magtinteresser.

I 1989 skrev jeg et Cand Phil speciale med titlen "Magtens væsen". Det blev afleveret før sommerferien i 1989, og jeg ventede på bedømmelsen ind til februar 1990. I mellemtiden væltede muren i Berlin, og højrefløjen mistede sit fjendebillede. Det onde sovjetimperium var væk.

Jeg kan huske, hvordan jeg i perioden blev overbevist om, at den klassiske distinktion mellem højre og venstre ville blive afløst af nye problemstillinger. "Den frie verden" ville herefter blive nødt til at se på sig selv, sin egen indflydelse på sig selv, efter som den var eneste spiller tilbage på banen.

Det politiske system er også i dag domineret af de gamle koldkrigeriske tankestrukturer. Man orienterer sig endnu, som om de største udfordringer var af traditionel ideologisk art, som om det var højre venstre polariteten, der var den store udfordring for civilisationen.

Det er surt at tænke på, hvordan hele verden har spildt tiden siden 1989, uden nogen reel undskyldning for at se bort fra det, at den sejrende livsform er det eneste, der udfordrer den sejrende livsform.

Den frie verden har sejret ad helvede til, og det eneste, der er sket siden, er, at det politiske systems gamle koldkrigere har vadet rundt i manegen, benægtet og trampet på de virkelige problemer. Man har systematisk fortrængt de problemer, der følger af civilisationens underminering af sine livsbetingelser.

Det, at de globalt herskende succeskriterier er blevet sit eget problem, har svært ved at manifestere sig rationelt. Man foretrækker den ydre fjende i forsøget på at definere truslen. Fjenden vendte så også tilbage i form af terror d.11/9 2001, dvs. som undskyldningen for at bekræfte den forældede tankestruktur. Dualiteten i magtens logik fik den savnede fjende tilbage igen. "Dem- og oslogikken" var tilbage.

Logikken burde have overlevet sig selv, men lever og truer med at overleve alt andet, stærkere end nogensinde, blind for sig selv som sin egen trussel, imens dem, der forsøger at beskrive det, har begrundet mistanke om at være under opsyn af en efterretningstjeneste, der arbejder for en stat, der i uhyggelig grad har bevist, at den er i stand til at skjule sin magts væsen.

Magtens logik er bygget op om illusionen om det herskendes evne til at hæve sig over det beherskede. Men ingen nok så mægtig kan hæve sig helt over sin omverden. Den bemægtigede genstand er konstituerende for det herskendes beherskelse. Det kan kun forstås i kraft af en anden logik end magtens.

Koldkrigerne kan ikke se begrænsningerne i gyldigheden af deres egen tankestruktur. Det har sine effekter. Fx blokerede fikseringen i bekæmpelsen af terror for indsigten i det, at de gode blev onde, da de tillod sig selv at udøve tortur mod sine fjender. USA fjernede legitimiteten i sin kamp mod terror ved selv at blive torturbøddel, og måtte derefter se sig indskrevet under det onde, som man bekæmpede!

Irak-krigen kunne ikke være gennemført uden 9/11. Danmark begik brud på sin grundlov og international lov for at gå med. Men ind til videre har Østre landsret givet statsadvokaturen ret i, at de, der har anlagt sag mod vor tidligere statsminister for at gå med i en ulovlig krig, ikke har personlige grunde nok til at forpligte retsvæsenet på at tage sagen op. Det er nemlig ikke nok at være statsborger i et land, for med retssystemet at kunne tvinge statsmagten, regeringen, statsministeren til at overholder landets grundlov.

Frank Grevil blev i strid med god moral straffet af det samme juridiske system, for at offentliggøre efterretningstjenesternes vurderinger af trusselsgrundlaget for krigen. De læggede papirer gik i rette med statsministeren, som havde løjet, med sin påstand om at han vidste at Saddam havde masseødelæggelsesvåben.

Efterretningerne skulle forblive hemmelige for den offentlighed, som fik løggen, i stedet for FE's trusselvurdering, der som rettidig og korrekt vurdering også i bagklogskabens lys, viste sig som korrekt.

Den uhellige alliance mellem dem i regeringen, der ville krigen, og efterretningstjenesten blev brugt illegitimt også her. Hemmelighedskræmmeriet skete under henvisning til det nødvendige i at holde efterretningstjenestens arbejdsmetoder skjult og i det at beskyttelse dens kilder. Alt sammen under det partikulæres selvfede påskud af at ville pleje de sande almeninteresser.

Politikerne løj om masseødelæggelsesvåben for at piske en falsk stemning op - for at skabe opslutning bag krigen, med alle andre argumenter, end dem der tog udgangspunkt i de prioriterer der lå bag beslutningen for den, altså med alle andre argumenter end det, Allan Greenspan sagde, at alle vidste var det udslagsgivende for beslutningstagerne, nemlig olien.

Det politiske system fik bare ikke olie på fingrene, men blod til op over ørerne. Fogh-regeringen trak sig ud af krigen igen tre år senere, under påskud af at opgave var løst. Sagen er at krigen ikke kan vindes i landet, hvor terroren har vundet, og at krigen er delvis forklaring på den nuværende økonomiske krise, som først og fremmest har ramt USA og dens allierede. Foghs to vigtigste beslutninger blev således begrundet med løgn. Danskerne er tilsyneladende fløjtende lige glade.

Det demokratiske system i Danmark er på mere end en måde sin egen trussel. Med politikernes magtmisbrug og de manglende forfatningsmæssige muligheder for at holde dem fast på dydens smalle sti, dvs. forpligte dem på at overholde de skrevne og uskrevne regler for god regeringsførelse, underminerer styret sin egen legitimitet. Og hele den moderne livsform truer konkret med at smadre sit livsgrundlag.

Politisk filosofi handler om menneskets skabelse af det civile samfund ud af naturtilstanden. Men det man kan frygte, er at civilisationen ophæver sig selv igen både ved konkret at underminere sit livsgrundlag men også ved at fjerne det forpligtende i den specifikt politiske orden, når særinteresserne sætter sig igennem på bekostning af de sande almene interesser under falske påstande om at ville det almene.

Hvis individet ikke længere føler sig moralsk forpligtet på samfundsordenen, så er det ikke sikkert at det er uden grund. Det danske samfund har på mange måder forskertset muligheden for at forpligte sine borgere på statsdannelsens orden. Statskonstruktionen har mistet sin legitimitet!
